Ιστορίες για παιδιά και γονείς

Στο βιβλιαράκι αυτό θα βρείτε σύντομες ιστορίες-παραδείγματα διαφόρων περιστατικών που σχετίζονται με την ασφάλεια των παιδιών στο Διαδίκτυο. Οι πιο κάτω ιστορίες έχουν στόχο να επισημάνουν τους σημαντικότερους κινδύνους που διατρέχει κάποιος χρήστης του Διαδικτύου, όπως αυτοί καθορίστηκαν μετά από ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και από τα συμπεράσματα συναντήσεων με δομημένο διάλογο.

ασφάλεια στο διαδίκτυο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2010

© Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, 2010

Ιστορίες για παιδιά και γονείς

ISBN set: 978-9963-0-9154-6
ISBN: 978-9963-0-9160-7

ασφάλεια στο διαδίκτυο

Παιδαγωγικός Σχεδιασμός, Έρευνα και Συγγραφή Κειμένων
Ζωή Θράσου
Κατερίνα Καδή
Αλέξανδρος Κοφτερός
Μιχάλης Μάγος
Γιώργος Μιχαήλ
Αναστασία Οικονόμου
Ιφιγένεια Παναγίδου Βερέλ

Γλωσσική Επιμέλεια
Γιώργος Ορφανίδης

Γραφικά/Σελίδωση
Άντρη Χατζηθεοδοσίου

Επιμέλεια Έκδοσης
Ζωή Θράσου

Γενική Επιμέλεια
Αναστασία Οικονόμου,
Προϊσταμένη Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας

Εποπτεία
Αντρέας Χαραλάμπους,
Διευθυντής Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Εθισμός στο Διαδίκτυο

Ένα αγόρι παίζει με τις ώρες ένα παιχνίδι στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Ξαφνικά κτυπά το τηλέφωνό του. Στη γραμμή είναι η καλύτερη του φίλη:

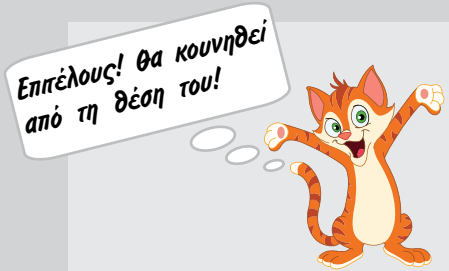

Υποκλοπή Προσωπικών Δεδομένων

Μπαμπά, μπορώ να έχω τον αριθμό της πιστωτικής σου κάρτας για να αγοράσω μια τέλεια φανελίτσα που βρήκα στο Διαδίκτυο;

Θα αστειεύεσαι βέβαια! Δεν δίνουμε εύκολα τον αριθμό της κάρτας μας σε οποιαδήποτε ιστοσελίδα, Μαρία μου. Πρέπει να ελέγξουμε πρώτα αν είναι ιστοσελίδα που μπορούμε να εμπιστευθούμε.

Μα, αφού έχεις ειδική κάρτα για το Διαδίκτυο.

Πάλι υπάρχει κίνδυνος να μας κλέψουν... Κοίτα, αυτή η ιστοσελίδα δε φαίνεται να ανήκει σε κάποια γνωστή εταιρεία και από τη διεύθυνσή της βλέπω ότι δεν υποστηρίζει καν το πρωτόκολλο htpps.

Ας ψωνίσουμε τότε από άλλη ιστοσελίδα . . .

Οι ιστοσελίδες που έχουν στην διεύθυνση τους https δίνουν περισσότερη ασφάλεια!

Παραπληροφόρηση

Ένα κορίτσι πηγαίνει ενθουσιασμένο στους γονείς του και τους λέει:

Μας ζήτησε η δασκάλα να βρούμε πληροφορίες για τη μεσογειακή δίαιτα και βρήκα μια δίαιτα καταπληκτική! Λέει ότι χάνεις 10 κιλά σε μια βδομάδα!

Δέκα κιλά σε μια βδομάδα! Ο καθένας μπορεί να δημοσιεύει ό,τι θέλει, ιδίως στο Διαδίκτυο που δεν υπάρχει σχεδόν κανένας έλεγχος.

Καλά και πώς ξεχωρίζω αν κάτι που βρήκα στο Διαδίκτυο είναι σωστό ή λάθος;

Είναι καλά να κοπάζεις ποιος είναι αυτός που δημοσιεύει την πληροφορία και να την λαμβάνεις υπόψη μόνο αν είναι κάποιος γνωστός οργανισμός, υπηρεσία, υπουργείο ή γνωστή εταιρεία. Επίσης να κοπάζεις αν κατοχυρώνει αυτά που λέει με έγκυρες πηγές.

Γνωρίζεις ότι οποιοσδήποτε μπορεί να ανεβάσει πληροφορίες στο Διαδίκτυο χωρίς κανένα έλεγχο;

Συνομιλίες με αγνώστους

Μια μητέρα βρίσκεται στο καθιστικό με τη δεκάχρονη κόρη της. Η κόρη της επικοινωνεί με τους φίλους της χρησιμοποιώντας ένα πρόγραμμα ανταλλαγής άμεσων μηνυμάτων, ενώ η μητέρα διαβάζει την εφημερίδα της. Ξαφνικά ακούει την κόρη της να της λέει με έκπληξη:

Εκφοβισμός

Μια μητέρα στο υπνοδωμάτιο της 12χρονης κόρη της, κουβεντιάζει μαζί της λίγο πριν την καληνυχτίσει.

Σε βλέπω σκεφτική σήμερα ... σε απασχολεί κάτι; Ξέρεις πολύ καλά πως ό,τι μου πεις θα μείνει μεταξύ μας και πως θα κάνω ό,τι μπορώ, για να βοηθήσω.

Να πεις στη φίλη σου ότι μπορεί να αναφέρει την απρεπή συμπεριφορά αυτού του τύπου στον υπεύθυνο του δωματίου συζητήσεων.

Να, είναι κάποιος που κοροϊδεύει τη φίλη μου κάθε φορά που μπαίνουμε στο chat room. Την αποκαλεί «χοντρή» και άλλα τέτοια άσχημα επίθετα.

Μη μου πεις! Δεν το ήξερα ότι μπορεί κάποιος να ελέγξει το δωμάτιο συζητήσεων!

Ποιος ξέρει πώς μπορούσε να εξελιχθεί η κατάσταση αν δεν το έλεγε σε κάποιον ενήλικα;

Ανεπιθύμητα μηνύματα

Ένα δεκαπεντάχρονο αγόρι φωνάζει τους γονείς του για να τους δείξει μια ηλεκτρονική ευχετήρια κάρτα που τους έστειλαν κάποιοι συγγενείς από το εξωτερικό. Καθώς βρίσκεται στο πρόγραμμα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του, βλέπει και ένα διαφημιστικό μήνυμα:

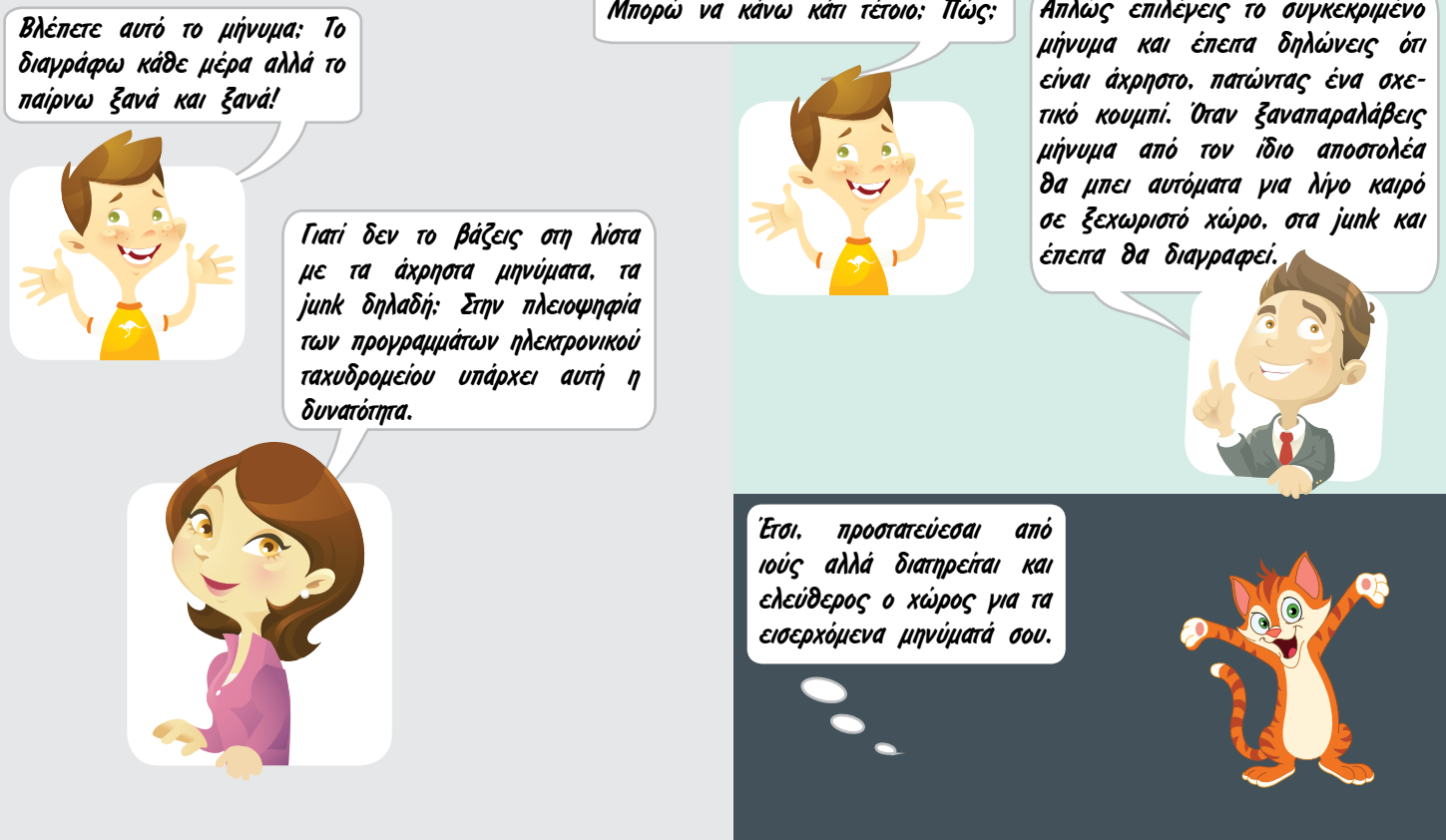

Αποξένωση από τον πραγματικό κόσμο

Μια οικογένεια ετοιμάζεται να φύγει από το σπίτι, για να επισκεφτεί τη γιαγιά.

Μαρία μου, ακόμη δουλεύεις στον υπολογιστή;

Θα λυπηθεί πολύ η γιαγιά αν δεν σε δει.

Άσε τον Η.Υ., μπορεί να περιμένει μια ζωή.

Έλα, άσε πια το πρόγραμμα. Στη γιαγιά σε περιμένει ένα αληθινό σκυλάκι.

Αχ, γίνεται να μην έρθω μαζί σας;

Μα έχω να ταΐσω τον γατουλίνο μου στον Η.Υ. και να το βγάλω για βόλτα. Δεν προλαβαίνω...

Όχι, το καταλαβαίνει όταν περάσει ώρα να τον φροντίσω και αρρωσταίνει!

Αληθινό; Τέλεια! Σταματάω τον υπολογιστή και πάμε!

Εσύ χρησιμοποιείς το Διαδίκτυο με μέτρο;

Ένας πατέρας κουβεντιάζει με το γιο του:

Παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων

Θα σου άρεσε να σου αγοράζαμε το νέο CD της Έλενας για τα γενέθλιά σου;

Δωρεάν; Πώς γίνεται αυτό; Πειρατικά εννοείς; Καταπάτηση πνευματικών δικαιωμάτων λέγεται αυτό και δεν ταιριάζει καθόλου με την καλή συμπεριφορά σου.

Ακριβώς όπως το είπες είναι, κλοπή. Δε θέλω να σου αρχίσω κήρυγμα, αλλά να ξέρεις πως κάτι που κάνουν όλοι, δε σημαίνει ότι είναι και σωστό. Θα 'θελα να σκεφτείς τον κόπο του δημιουργού ενός άλμπουμ, προτού το πάρεις χωρίς την άδειά του.

Μα αφού μπορώ να έχω όποιο τραγούδι μου αρέσει δωρεάν από το Διαδίκτυο.

Μα πώς κάνεις έτσι, λες και έκλεψα από κατάστημα. Όλοι οι φίλοι μου έτσι τα παίρνουν σήμερα τα τραγούδια.

Έχεις δίκαιο.

Να θυμάσαι! Δεν χρησιμοποιούμε προσωπικά δεδομένα άλλων ατόμων χωρίς τη συγκατάθεσή τους!

Αποπλάνηση

Μια μητέρα κάθεται δίπλα από τη δωδεκάχρονη κόρη της, για να γνωρίσει ηλεκτρονικά μια φίλη της κόρης της.

Μαμά κάποιος άγνωστος μπήκε χτες στο δωμάτιο που συνομιλούσα με τη φίλη μου και ήθελε να μάθει πού πηγαίνω τις ελεύθερες μου ώρες. Δεν του είπα όμως τίποτα. Είναι προσωπικές τέτοιες πληροφορίες, έτσι δεν είναι;

Όχι, δεν το σκέφτηκα ...

Πολύ καλά έκανες μωρό μου. Δεν δίνουμε ποτέ σε αγνώστους προσωπικές πληροφορίες ... Μπορεί να προσπαθήσει να σε συναντήσει για να σου κάνει κακό. Μήπως φύλαξες το μήνυμα που έστειλε;

Αν ξανασυμβεί κάτι παρόμοιο, να φυλάξεις το μήνυμα για να έχουμε αποδείξεις σε περίπτωση που είναι κάποιος που επιμένει να ενοχλεί. Μπορούμε ακόμη να εμποδίσουμε όλα τα μηνύματα που προέρχονται από αυτόν όταν ξέρουμε το όνομα σύνδεσής του.

Μα το δοκιμάσαμε ήδη αυτό και δεν πέτυχε.

Ωραία ιδέα!

Τότε να αλλάξετε δωμάτιο συνομιλίας και να επιλέξετε καινούρια ονόματα σύνδεσης που να μη δηλώνουν κάτι προσωπικό όπως το φύλο ή την ηλικία σας. Μπορείτε να βάλετε για παράδειγμα έναν ήρωα από τα κινούμενα σχέδια π.χ. τον Σρεκ.

Δεν δίνουμε ποτέ τα προσωπικά μας στοιχεία σε δωμάτια συζήτησεων.

Ακατάλληλο περιεχόμενο

Ένας πατέρας κάθεται μαζί με το γιο του και ετοιμάζονται να επισκεφτούν μια ιστοσελίδα με ένα παιχνίδι που θέλει ο γιος να δείξει στον πατέρα του. Αντί να εμφανιστεί αμέσως η σελίδα που θέλει ο γιος, εμφανίζεται ένα παράθυρο με μια σελίδα που έχει ακατάλληλο περιεχόμενο.

Αναφέρουμε ιστοσελίδες με ακατάλληλο περιεχόμενο στην ιστοσελίδα www.cyberethics.info ή στο τηλέφωνο 22674747 (Γραμμή καταγγελιών Hotline).

Παρακίνηση σε επιβλαβείς συμπεριφορές

Ένα κορίτσι πηγαίνει αναστατωμένο στον πατέρα της και του λέει:

Μπαμπά, ψάχνοντας για μια συνταγή βρήκα μια αηδιαστική φωτογραφία. Έλα να δεις. Είναι ένα κορίτσι που φαίνονται σχεδόν τα κόκκαλά της.

Μην ανησυχείς μπαμπά. Βλέπεις πως μόλις δω κάτι με το οποίο δεν νιώθω άνετα το λέω αμέσως είτε σε σένα είτε στη μαμά.

Ναι μωρό μου, είναι κάποια κορίτσια που πάσχουν από ανορεξία και καταντούν όπως αυτή τη δύστυχη κοπέλα που βλέπεις στη φωτογραφία. Υπάρχουν ιστοσελίδες που παρακινούν νεαρά κορίτσια στην ανορεξία, γι'αυτό πρέπει να είσαι πολύ προσεκτική.

Αν κάτι σε κάνει να να νιώσεις άβολα, κλείσε τον υπολογιστή σου και ανάφερέ το σε κάποιον ενήλικα.

Ένα δωδεκάχρονο κορίτσι, ενώ διαβάζει τα μηνύματά της στον υπολογιστή, φωνάζει τη μαμά της να τη ρωτήσει κάτι.

Παραβίαση ιδιωτικότητας

Είναι ένα καινούριο αγόρι στην τάξη μας που είναι πολύ συμπαθητικό. Του έδωσα την ηλεκτρονική μου διεύθυνση και μου έστειλε αυτό το μήνυμα: «Μου στέλλεις μια ωραία φωτογραφία σου, π.χ. με μαγιό;» Να του στείλω;

Ωχ, όχι, δε θα μου άρεσε καθόλου κάτι τέτοιο!

Τον ξέρεις καλά μωρό μου αυτό τον άνθρωπο; Σκέφτηκες τι θα γίνει αν κυκλοφορήσει τη φωτογραφία σου σε όλο το σχολείο; Ακόμη, αν τη δημοσιεύσει σε μια ιστοσελίδα, τότε μπορεί οποιοσδήποτε να την αντιγράψει, να τη χρησιμοποιήσει και να μη μπορείς να τη διαγράψεις ποτέ...

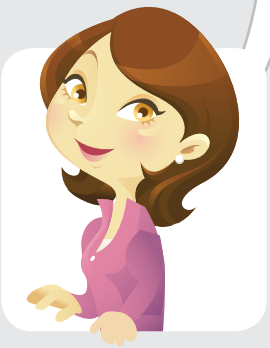

Είμαστε προσεκτικοί πού δίνουμε προσωπικά δεδομένα. Ποτέ δεν ξέρουμε πού, πότε και πώς θα χρησιμοποιηθούν ...

Ιοί

Ένας νεαρός φοιτητής συνομιλεί με τον παππού του:

Ωραίος ο υπολογιστής που πήρες παππού! Θα μπορούμε τώρα να συνομιλούμε με ειδικά προγράμματα και να τηλε-συναντιόμαστε όποτε θέλεις. Επίσης, δεν θα πληρώνεις ούτε σεντ για τηλεφωνήματα στο εξωτερικό.

Το Διαδίκτυο όμως θα σου ανοίξει έναν καινούριο κόσμο, γεμάτο με πληροφορίες και πολλά φιλολογικά θέματα που λατρεύεις: ποίηση, ιστορία, αρχαία...

Λίγη προσοχή χρειάζεται μόνο. Να μην μπαίνεις σε οποιανδήποτε ιστοσελίδα, να μην ανοίγεις μηνύματα από αγνώστους και να εγκαταστήσεις ένα καλό πρόγραμμα προστασίας κατά των ιών, antivirus δηλαδή. Υπάρχουν πολύ καλά προγράμματα που είναι και δωρεάν.

Θα πληρώνουμε όμως τη συνδρομή για το Διαδίκτυο κάθε μήνα.

Με πολλούς ιούς μαζί... άκουσα πως ακόμη και αυτά τα μηχανήματα αρρωστούν!

Καλό αυτό. Θα με βοηθήσεις να εγκαταστήσουμε ένα τέτοιο λεβέντη μου;

Φροντίστε να αναβαθμίζετε σε τακτά διαστήματα το antivirus σας για να είναι πάντα ενημερωμένο σωστά.

Φυσικές παθήσεις

Μια μητέρα, που βλέπει το γιο της να δουλεύει πολλές ώρες στον υπολογιστή, ανησυχεί και του λέει:

Δεν πονάς την πλάτη σου όταν κάθεσαι τόσες ώρες μπροστά στον υπολογιστή;

Δηλαδή: Πώς πρέπει να καθόμαστε;

Ωραία αυτά, πώς όμως θα προστατεύσεις τα μάτια σου;

Ενδιαφέρον!

Μην ανησυχείς μαμά, σημασία έχει η ορθή στάση όταν εργάζεσαι.

Τα λέει όλα αυτή η εικόνα που μας έδωσαν στο σχολείο. Έλα να τη δεις: οι βραχίονες πρέπει να είναι οριζόντια, η μέση να υποστηρίζεται από την καρέκλα, τα πόδια στο υποπόδιο αν δε στηρίζονται στο πάτωμα, κ.λπ.

Μη φοβάσαι μαμά, αρκεί όταν εργαζόμαστε με τον υπολογιστή να κάνουμε συχνά διαλείμματα για να ξεκουράζουμε τα μάτια μας, να είναι το πάνω μέρος της οθόνης στο ύψος της μύτης μας και να είμαστε περίπου μισό μέτρο μακριά από την οθόνη.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ